

**ความสำเร็จของการดำเนินการโครงการเรียนฟรี 15 ปี
อย่างมีคุณภาพในมุมมองของผู้ปกครองนักเรียน
The Success of the Project 15 Years of Free Education
with Quality in Perspective of the Parents**

มุกิตา สร้อยเพชร*

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการรับรู้ ความเห็น และเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 900 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8797 สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ t-test (Independent Samples) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffe'

ผลการวิจัย พบว่า (1) การรับรู้ต่อการดำเนินนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ พบว่า หากไม่มีนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้ปกครองจะใช้เงินส่วนตัวในการจ่ายค่าเล่าเรียน (62.30%) เมื่อได้รับเงินช่วยเหลือจากโครงการจะนำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (57.70%) และรู้ว่าเงินที่ได้จากการสละสิทธิจากผู้ปกครองจะถูกนำไปใช้พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่ได้มาตรฐาน (46.70%) ซึ่งเมื่อกล่าวถึงนโยบายเรียนฟรีฯ ผู้ปกครองจะคำนึงถึงตัวนักเรียนมากที่สุด (72.90%) และกังวลใจเรื่องความโปร่งใสมากที่สุดเช่นกัน (50.40%) (2) ความเห็นของผู้ปกครองต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับโครงการ (79.30%) ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการดังกล่าวสามารถช่วยเหลือค่าใช้จ่ายได้บ้างเล็กน้อยเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 56.40 โดยเห็นว่าผู้ปกครองที่มีฐานะดีควรสละสิทธิ (50.30%) ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอยู่ในระดับน้อย (50.90%) แต่มีความเห็นว่านโยบายดังกล่าวช่วยลดภาระได้จริงและเป็นการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสได้จริง (80.40%) จากการให้คะแนนเต็มสิบผู้ปกครองให้คะแนนการดำเนินโครงการตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เฉลี่ย 6.65 คะแนน (3) ด้านความพึงพอใจต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
e-mail: newjersey.gt@gmail.com

(ค่าเฉลี่ย 2.47) โดยผู้ปกครองมีความพึงพอใจในประเด็นการที่โรงเรียนสามารถจัดระบบยืมหนังสือให้นักเรียนทุกคนได้มีหนังสือเรียนครบทุกสาระมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.58) (4) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานได้รับสิทธิเรียนฟรีและกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานได้รับสิทธิเรียนฟรีแต่ไม่ขอรับสิทธิ มีความพึงพอใจต่อโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันในทุกด้าน สำหรับผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในภูมิภาคแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความพึงพอใจแตกต่างกันในทุกด้าน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันและมีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การรับรู้ ความเห็นของผู้ปกครอง ความพึงพอใจ โครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ

Abstract

This research aimed to study the opinions and perceptions of parents about the 15-year free education system under the policy of Ministry of Education. The parents satisfaction in the education system were also conducted and compared by profile status in the study. The sample group surveyed in the study was 900 parents using the multi-stage random sampling. The instrument for methodology was a semi-structured questionnaire with reliability coefficient of 0.8797. The study applied both of descriptive statistics and inferential statistics in the data analysis. Both statistics were consisted of the percentage and standard deviation, and the hypothesis testing of t-test and F-test and the Scheffe's method for matched pair comparison, respectively.

The survey results about the perception of 15-year free education policy found that if the policy had not existed then parents would have to withdraw their own saving fund for educational expenses (62.30%). Having received financial subsidy from the policy, most parents (57.70%) spent spare expenses on a daily instead whereas some parents (46.70%) believed that disclaimed subsidy from the policy would be used in developing the unstandardized small schools. Furthermore, parents thought that the most importance and most anxiety of free education system were students and transparency of system process, respectively (70.90% and 50.40%). According to respondents' opinions, they agreed with the 15 year-free education policy (79.30%) because the policy could help them to share financial burdens (56.40%) and support underprivileged children (80.40%). However half of respondents (50.30%) suggested that subsidized expenditures of education should be disclaimed from those

financial affordable parents. In the contrary, the free education policy decreased confidence in administration of the government in parents aspect. In summary, parents gave the score of the 15-year free education policy to be 6.65 (of total 10). Additionally, mean of satisfaction of the policy was 2.47 (of total 5) . Result of hypothesis also found that satisfactions of parents who used their right in the policy and those parents who disclaimed their right in the policy were different at the significant level 0.05. Similarly, satisfaction in each perspective of both group of parents was also different at the significant level 0.05. Parents satisfaction in different group of regions and occupation were different at the significant level 0.5.

Keywords : perceptions, parent's opinion, satisfaction, the project 15 years of free education with quality

บทนำ

การศึกษาเป็นการสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นมีลักษณะนิสัย จิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบกิจการงานอาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นของชีวิตอีกประการหนึ่ง (บทความการศึกษา, 2553) การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ปลูกฝัง ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ คุณลักษณะ ทักษะ และคุณค่า ต่างๆ ให้เกิดกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเจริญหรือทำให้ดีขึ้นในทุกด้าน (จำลอง วุฒิธรรม และ ดร.รุ่งนภา ตั้งจิตเรเจริญกุล, 2552) โดยนโยบายของรัฐด้านการศึกษา กำหนดว่า “จัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ตั้งแต่อนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษา แก่ประชาชนในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนต่างวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชน” ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการสร้างชาติ ดังนั้นการปรับปรุงทศวรรษการศึกษาใหม่โดยหันมาให้ความสำคัญกับคนยากจน และคนด้อยโอกาส และทุ่มเททรัพยากรของรัฐเพื่อปรับปรุงบริการ การศึกษาสำหรับประชาชนให้ดียิ่งขึ้น หากประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม และมีคุณภาพ แล้ว ปัญหาต่างๆ ในบ้านเมืองก็จะลดน้อยลง ซึ่งส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 1-4,10)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ดังกล่าวข้างต้น โดยจัดทำโครงการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเต็มตามศักยภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับรายการหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ภาครัฐ

ให้การสนับสนุน ซึ่งจากวัตถุประสงค์ข้างต้นจะทำให้ประชาชนได้ประโยชน์ คือ 1) นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการสนับสนุนรายการหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 2) นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนหนังสือ อุปกรณ์การเรียน และเครื่องแบบนักเรียนครบทุกคน 3) สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น 4) ผู้ปกครองนักเรียนได้รับการบรรเทาภาระค่าครองชีพ เนื่องจากลดค่าใช้จ่ายในเรื่องหนังสือแบบเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สามารถนำเงินส่วนนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องอื่นๆ ได้ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจได้อีกทางหนึ่งโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ เป็นโครงการที่สนับสนุนนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี ตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษา อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามสิทธิที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 ได้บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550) และเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ปกครองเพื่อสร้างโอกาสและขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเป็นธรรม ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยสนับสนุน ค่าเล่าเรียน หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 และต่อเนื่องมาถึงปีการศึกษา 2553 รวมถึงได้เสนอคำขอของงบประมาณเพื่อดำเนินการต่อเนื่องในปีงบประมาณ 2554 แล้ว การดำเนินการโดยใช้วิธีประหยัดงบประมาณ โปร่งใส มีปัญหาในทางปฏิบัติน้อยที่สุด และการมีส่วนร่วมของภาคี 4 ฝ่าย ได้แก่ ตัวแทนครู ผู้ปกครอง นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการตัดสินใจร่วมกันสำหรับการดำเนินการที่นอกเหนือจากเกณฑ์มาตรฐานการจัดสรรที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

จากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการทำวิจัย เรื่อง “ความสำเร็จของการดำเนินการโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพในมุมมองของผู้ปกครองนักเรียน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการรับรู้ ความเห็น และความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ อันจะนำไปสู่การปรับกลยุทธ์ในการดำเนินโครงการให้ตรงต่อความต้องการของประชาชน จนเป็นที่ยอมรับและช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองนักเรียนได้จริง รวมทั้งเป็นการต่อยอดการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการดำเนินการภายใต้นโยบายต่างๆ ของภาครัฐให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

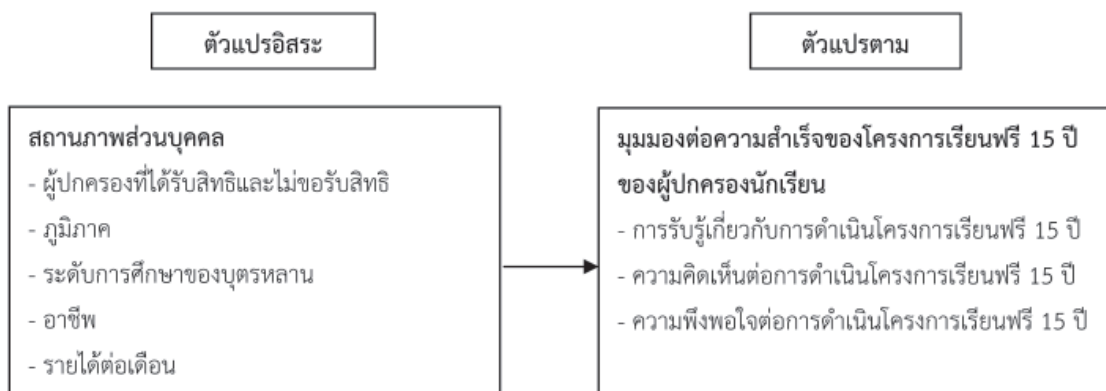
1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปี
2. เพื่อศึกษาความเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปี
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับสิทธิและไม่ขอรับสิทธิเรียนฟรีมีระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ แตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในภูมิภาคต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ แตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ แตกต่างกัน
4. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ แตกต่างกัน

กรอบแนวคิด

จากขอบเขตของการวิจัยความสำเร็จของการดำเนินการโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ในมุมมองของผู้ปกครองนักเรียนผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานที่อยู่ในวัยเรียน ทั้งที่ได้รับสิทธิและไม่ขอรับสิทธิในโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ทั่วประเทศ ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ขั้นที่ 1 สุ่มจังหวัดด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น มีภูมิภาคเป็นชั้น และจังหวัดเป็นหน่วยการสุ่มได้ทั้งหมด 20 จังหวัด ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มโรงเรียนจากแต่ละจังหวัดที่ทำการศึกษาในขั้นที่ 1 ได้จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 30 โรงเรียน ขั้นที่ 3 ทำการสุ่มผู้ปกครองด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นมีระดับการศึกษาเป็นชั้นและผู้ปกครองเป็นหน่วยการสุ่มได้ผู้ปกครองเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 900 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5

2. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประสานไปยังโรงเรียนที่เป็นเป้าหมาย เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยประสานผ่านครูประจำชั้นและส่งแบบสอบถามพร้อมจดหมายชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนัดหมายวันส่งคืนแบบสอบถาม ได้รับคืนจำนวน 900 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ t-test (Independent Samples) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffe'

ผลการวิจัย

1. การรับรู้ถึงนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพของผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ การรับรู้เรื่องการหาแหล่งเงินที่ใช้จ่ายในการศึกษาให้บุตรหลานเมื่อไม่มีนโยบายเรียนฟรี 15 ปี การใช้เงินที่ได้รับจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี การบริหารจัดการเงินที่ได้จากการสละสิทธิตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ความกังวลใจต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี จากข้อมูลพบว่า ถ้าไม่มีแหล่งเงินจากโครงการเรียนฟรี 15 ปี ผู้ปกครองจะใช้เงินส่วนตัวในการจ่ายค่าเล่าเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.30 และส่วนใหญ่เมื่อผู้ปกครองได้รับเงินจากโครงการแล้วเงินที่เตรียมไว้จ่ายค่าเล่าเรียนจะนำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวันมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.70 และส่วนใหญ่รับรู้ว่าจะเงินที่ได้จากการสละสิทธิตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี นั้นจะถูกนำไปใช้พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 46.70 ซึ่งเมื่อก้าวถึงนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้ปกครองจะคำนึงถึงตัวนักเรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.90 และผู้ปกครองมีความกังวลใจต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ในเรื่องความโปร่งใสในการทำงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.40

2. ความเห็นของผู้ปกครองต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการดำเนินโครงการตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 79.30 โดยให้เหตุผลว่า เป็นการแบ่งเบาภาระและลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง เป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจนให้มีโอกาสได้รับการศึกษา ทำให้มีความเท่าเทียมทางด้านการศึกษาในทุกพื้นที่ เรื่องความเห็นว่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี สามารถช่วยเหลือค่าใช้จ่ายได้หรือไม่นั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี สามารถช่วยเหลือค่าใช้จ่ายได้บ้างเล็กน้อยเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 56.40 โดยสนับสนุนว่ รัฐบาลไม่ได้จ่ายเงินสนับสนุนทุกเรื่อง ค่าอาหารกลางวัน ค่าอุปกรณ์การเรียนจะต้องจ่ายเอง รัฐบาลจำกัดงบประมาณมากเกินไป อุปกรณ์ที่รัฐบาลจัดหาให้เป็นอุปกรณ์ที่คุณภาพไม่ดี บางโรงเรียนไม่ได้ทำตามทีรัฐบาลกำหนดผู้ปกครองต้องจ่ายเองทำตามเพราะไม่ยอมมีปัญหาทีโรงเรียนเป็นต้น

ประเด็นเรื่องการสละสิทธิของผู้ปกครองทีมีฐานะดีจากข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่ผู้ปกครองเห็นว่ผู้ปกครองทีมีฐานะดีควรสละสิทธิจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.30 โดยแสดงความเห็นสนับสนุนว่ ควรเปิดโอกาสให้เด็กทียากจนหรือด้อยโอกาสจริงๆ จะดีกว่า รัฐบาลจะได้นำเงินไปใช้จ่ายในส่วนอื่นทีจำเป็นมากขึ้น เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของประเทศชาติ

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นประเทศไทยอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี น้อยลง คิดเป็นร้อยละ 50.90 โดยมีความเห็นว่ ประเทศชาติจะมีภาระมากขึ้นต้องกู้เงินจากต่างประเทศ เป็นการใช้นโยบายนี้หาเสียงให้กับรัฐบาล กลัวงบประมาณของประเทศชาติหมดไป หนังสือเรียนทีได้รับไม่มีคุณภาพทำให้เด็กเรียนแ่ลง บางโรงเรียนไม่ได้ทำตามนโยบายทีแจ้งไว้ และกว่าร้อยละ 80.40 ของผู้ปกครองมีความเห็นว่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี ช่วยลดภาระของผู้ปกครองจริงและเป็นการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสได้เรียนได้จริง โดยแสดงความเห็นสนับสนุนว่ นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ช่วยลดภาระของผู้ปกครอง ทำให้เด็กมีโอกาสดได้รับการศึกษาได้เท่าเทียมกันทุกคน ซึ่งเป็นหน้าทีๆ รัฐบาลต้องจัดการศึกษาให้แก่เยาวชน มีการกระจายงบประมาณไปทุกสถานศึกษาในสังกัด และโครงการนี้ถือเป็นการปฏิบัติตามนโยบายอย่างชัดเจน

นอกจากนี้โดยภาพรวมแล้วผู้ปกครองให้คะแนนต่อการดำเนินโครงการตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี โดยคะแนนเต็มสิบ ให้คะแนนเฉลี่ย 6.65 คะแนน โดยผู้ปกครองของนักเรียนทีให้คะแนนโครงการนี้จาก 1 - 10 คะแนน ส่วนใหญ่ให้คะแนน 8 คะแนนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.30 แต่ยังมีผู้ปกครองบางส่วนให้คะแนนต่อการดำเนินโครงการเรียนฟรี 15 ปี 0 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 1.40

3. โดยภาพรวมความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินโครงการตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อยู่ในระดับพึงพอใจน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อโรงเรียนจัดระบบยืมหนังสือให้นักเรียนทุกคนมีหนังสือเรียนครบทุกสาระมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.58) รองลงมาคือโรงเรียนดำเนินการจัดซื้อหนังสือได้ทันเปิดภาคเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.54) โรงเรียนตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของอุปกรณ์ทีนักเรียน/ผู้ปกครองจัดซื้อมา (ค่าเฉลี่ย 2.42) ผู้ปกครองมีความสะดวกในการรับเงินค่าอุปกรณ์การเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.41) และอันดับสุดท้ายคือผู้ปกครองมีความสะดวกในการรับเงินค่าชุดนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.39) ตามลำดับ

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

4.1 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี จำแนกตามการได้รับสิทธิเรียนฟรีและไม่ขอรับสิทธิจากโครงการเรียนฟรี 15 ปี ของบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ โดยภาพรวมความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานได้รับสิทธิเรียนฟรีและไม่ขอรับสิทธิต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานได้รับสิทธิเรียนฟรีและไม่ขอรับสิทธิ ต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกๆ รายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

4.2 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี จำแนกตามภูมิภาคของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในภูมิภาคแตกต่างกัน ต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในภูมิภาคแตกต่างกัน ต่อโครงการเรียนฟรีฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกๆ รายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของ Scheffe's พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในภาคกลางจะมีระดับความพึงพอใจแตกต่างจากผู้ปกครองในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล ผู้ปกครองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และผู้ปกครองในภาคใต้ โดยความพึงพอใจของผู้ปกครองในภาคกลางนั้นมีค่าเฉลี่ย (2.15) น้อยกว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองใน 3 ภูมิภาคที่ได้กล่าวมาข้างต้น

4.3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี จำแนกตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพแตกต่างกัน ต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกๆ รายด้าน

4.4 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี จำแนกตามรายได้ของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน ต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้แตกต่างกัน ต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกๆ รายด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. การรับรู้ต่อการดำเนินนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ พบว่า หากไม่มีนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้ปกครองจะใช้เงินส่วนตัวในการจ่ายค่าเล่าเรียน (62.30%) เมื่อได้รับเงินช่วยเหลือจากโครงการจะนำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (57.70%) และรับรู้ว่าการลดภาระจากผู้ปกครอง

จะถูกนำไปใช้พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่ได้มาตรฐาน (46.70%) ซึ่งเมื่อกล่าวถึงนโยบายเรียนฟรีฯ ผู้ปกครองจะคำนึงถึงตัวนักเรียนมากที่สุด (72.90%) และกังวลใจเรื่องความโปร่งใสมากที่สุดเช่นกัน (50.40%)

2. ความเห็นของผู้ปกครองต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับโครงการ (79.30%) โดยเห็นว่าผู้ปกครองที่มีฐานะดีควรสละสิทธิ (50.30%) ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอยู่ในระดับน้อย (50.90%) แต่มีความเห็นว่านโยบายดังกล่าวช่วยลดภาระได้จริงและเป็นการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสได้จริง (80.40%) จากการให้คะแนนเต็มสิบผู้ปกครองให้คะแนนการดำเนินโครงการตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เฉลี่ย 6.65 คะแนน

3. ด้านความพึงพอใจต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.47) โดยผู้ปกครองมีความพึงพอใจในประเด็นการที่โรงเรียนสามารถจัดระบบยืมหนังสือให้นักเรียนทุกคนได้มีหนังสือเรียนครบทุกสาระมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.58)

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานได้รับสิทธิเรียนฟรีและกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานได้รับสิทธิเรียนฟรีแต่ไม่ขอรับสิทธิ มีความพึงพอใจต่อโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันในทุกด้าน สำหรับผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในภูมิภาคแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความพึงพอใจแตกต่างกันในทุกด้าน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันและมีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลสำรวจการรับรู้ความเห็นและความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพโดยภาพรวมผู้ปกครองมีการรับรู้และเข้าใจต่อโครงการในเชิงนโยบายเป็นอย่างดี แต่เมื่อถามถึงรายละเอียดแล้วมีผู้ปกครองจำนวนน้อยที่เข้าใจรายละเอียดของขั้นตอนของการดำเนินโครงการฯ ตามที่รัฐบาลได้ให้ไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานของสิริรัฐ สุกันธา (2552) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีลักษณะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้โครงการของรัฐบาลเช่นกัน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านในระดับดี แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการรวมกลุ่มจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นในการดำเนินงานนโยบายใดๆ ของรัฐบาลจึงควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจรายละเอียดของการดำเนินงานให้มากยิ่งขึ้น

ในด้านความเห็นของผู้ปกครองโดยรวมผู้ปกครองมีความเห็นด้วยกับการดำเนินโครงการตามนโยบายนี้แต่ยังขาดความเชื่อมั่นในรัฐบาลและเรื่องงบประมาณที่ถูกนำมาใช้ในโครงการนี้ และความพึงพอใจโดยรวมของผู้ปกครองอยู่ในระดับพึงพอใจน้อยโดยผู้ปกครองที่มีบุตรหลานได้รับสิทธิและไม่ขอรับสิทธิในโครงการจะมีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Stephen J. Ball (1997) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง นโยบายสังคมวิทยาและวิกฤติ

ของสังคม : ตรวจสอบความเห็นส่วนบุคคลด้านนโยบายการศึกษาและวิจัยนโยบายล่าสุด เป็นการวิจัยที่วิเคราะห์แล้วพบว่าความกังวลก่อนการเปลี่ยนแปลงในการให้บริการจากภาครัฐ โดยที่รัฐเสนอสวัสดิการพื้นฐานจากรัฐเพื่อจัดรูปแบบของการเข้าถึงรูปแบบของการให้บริการแก่ประชาชนงานผลงานวิจัยข้างต้นจึงเป็นเหตุผลสนับสนุนความวิตกกังวลใจของผู้ปกครองต่อโครงการเรียนฟรีที่พึ่งมีโครงการอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบสถานภาพของผู้ปกครองตามภูมิภาคต่างๆ พบว่าผู้ปกครองในภาคกลางจะมีระดับความพึงพอใจน้อยกว่าและแตกต่างจากผู้ปกครองในภาคอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ที่กล่าวมาข้างต้นแล้วยังมีประเด็นอื่นๆ ที่สำคัญดังนี้

ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้และเข้าใจโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพว่าเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้จ่ายค่าเล่าเรียนในการศึกษาของบุตรหลาน แต่ยังคงมีความเข้าใจในรายละเอียดของการรับสิทธิในโครงการเรียนฟรี 15 ปี ที่ไม่ชัดเจน เช่น ขั้นตอนการรับสิทธิหรือการสละสิทธิ การส่งมอบหลักฐาน เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ปกครองของนักเรียนยังมีความกังวลในเรื่องความโปร่งใสในการดำเนินโครงการฯ และเกรงว่านโยบายนี้จะป็นนโยบายระยะสั้นเท่านั้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้ปกครองยังมีความเข้าใจที่ยังไม่ชัดเจนในขั้นตอนการปฏิบัติ จึงเป็นประเด็นที่รัฐบาลควรชี้แจง และประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการดำเนินการและการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการให้ชัดเจนโดยเร็ว ทั้งในส่วนนโยบาย และส่วนผู้ปฏิบัติ เพราะหากรัฐบาลสามารถสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองให้ชัดเจนแล้วผู้ปกครองก็จะให้ความร่วมมือและโอกาสที่โครงการฯ จะประสบผลสำเร็จก็จะสูงขึ้นด้วย ดังที่ กัมพล เครือวัฒนะเวช (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามนโยบายรัฐบาลของรัฐบาล ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) : ศึกษากรณีโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งพบว่าเนื้อหาของนโยบายกองทุนฯ มีความชัดเจนดี และการนำนโยบายกองทุนฯ ไปปฏิบัติ มีการยอมรับนโยบายทั้งกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ ดังนั้นโอกาสที่นโยบายจะประสบผลสำเร็จจึงเป็นไปได้สูง

ในขณะที่ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพสามารถช่วยเหลือค่าใช้จ่ายได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยสนับสนุนเหตุผลว่า รัฐบาลไม่ได้จ่ายเงินสนับสนุนทุกเรื่อง ค่าอาหารกลางวัน ค่าอุปกรณ์การเรียนจะต้องจ่ายเอง รัฐบาลจำกัดงบประมาณมากเกินไป อุปกรณ์ที่รัฐบาลจัดหาให้เป็นอุปกรณ์ที่คุณภาพไม่ดี เมื่อเทียบกับอุปกรณ์การเรียนที่มีอยู่ทั่วไปในท้องตลาด และในขั้นตอนการดำเนินโครงการตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ บางโรงเรียนไม่ได้ทำตามที่รัฐบาลกำหนดแต่ผู้ปกครองต้องจ่ายเองทำตามเพราะไม่ต้องการมีปัญหากับโรงเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นประเทศไทยอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี น้อยลง โดยมีความเห็นว่าประเทศชาติจะมีภาระมากขึ้นต้องกู้เงินจากต่างประเทศเพื่อใช้จ่ายในนโยบายนี้ เป็นการใช้นโยบายนี้หาเสียงให้กับรัฐบาล ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพโดยรวมนั้นยังอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความสะดวกในการรับเงินค่าชุดนักเรียน และค่าอุปกรณ์การเรียนของผู้ปกครองซึ่งมีขั้นตอนที่ยุ่งยากเกินไป และยังไม่มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนสอดคล้องกับงานวิจัยของ Roger Atkinson (1999) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการโครงการต้นทุนเวลาและคุณภาพดีที่สุดในโครงการและผลการคาดเดาปรากฏการณ์เวลาในการยอมรับเงื่อนไขความสำเร็จอื่นๆ ซึ่งวัด

ความสำเร็จของโครงการโดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายละเอียดของโครงการจัดการ เวลาและค่าใช้จ่าย อยู่ที่คาดเดา การดำเนินโครงการอย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วน ดังนั้นการที่ประชาชนมีทัศนคติ และความเชื่อที่แตกต่างกันมักจะส่งผลต่อการปฏิบัติการของโครงการ อันได้แก่ สิทธิประโยชน์ผู้มีส่วนได้เสียกับการประเมินประสิทธิภาพโครงการ

เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองจำแนกตามสถานภาพแล้วพบว่า ตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างคือการได้รับสิทธิในโครงการ และภูมิภาคของผู้ปกครองซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มิลเลท (Millet, อ้างถึงใน ผุดผ่อง ตรีบุบผา, 2547 : 31) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจในการบริการไว้ว่าเป็นการสร้างคามพึงพอใจแก่ผู้มาเข้ารับบริการ โดยผู้รับบริการจะพึงพอใจหรือไม่นั้นจะขึ้นอยู่กับให้การบริการอย่างเท่าเทียมกัน (Equitable Service) คือ ความยุติธรรม ความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ จะมีผลทำให้ประชาชนทุกคนได้รับการปฏิบัติที่เสมอภาคกัน ไม่มีการแบ่งแยกการให้บริการ เป็นการบริการที่ทุกคนได้รับเหมือนกัน และแนวคิดของออสแคมป์ (Oskamp, 1977) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความเห็นประการหนึ่งว่าทัศนคติและความเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเจริญเติบโต ย่อมจะต้องมีกลุ่ม และสังคม ดังนั้นความเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน หน่วยงานที่มีความเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ย่อมจะมีผลต่อความเห็นของบุคคลด้วยส่วนผู้ปกครอง นักเรียนที่มีอาชีพต่างกันและมีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลการศึกษาของชัยชนะ ใจแก้ว และวรรณวิภา จตุชัย ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนนรราชาทินัดดามาตุวิทยา พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ปัญหาที่สำคัญในการดำเนินโครงการนี้ คือ จำนวนเงินงบประมาณที่จัดสรรต่อนักเรียน 1 คน นั้นน้อยเกินไปไม่พอต่อค่าใช้จ่ายจริง และไม่เพียงพอต่อเด็กนักเรียนทุกคน บางโรงเรียนมีการเรียกเก็บเงินเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง ปัญหาที่รองลงมาคือหลักฐานการจ่ายเงิน หลักฐานใบเสร็จต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่ผู้ปกครองจะต้องนำมาส่งคืนให้กับสถานศึกษาทั้งในรูปแบบใบเสร็จในการซื้อชุดนักเรียน อุปกรณ์การเรียนต่างๆ ที่จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องสมบูรณ์ของหลักฐานที่จะนำมาส่งให้กับสถานศึกษาด้วย ส่วนการจัดมอบหนังสือเรียนให้กับนักเรียนหลายโรงเรียนไม่สามารถมอบให้กับนักเรียนได้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของผุดผ่อง ตรีบุบผา (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณภาพของการบริการและความภักดีต่อการบริการ พบว่าการรับรู้คุณภาพของการบริการของธุรกิจบริการที่มีลักษณะจับต้องได้และก่อให้เกิดผลโดยตรงกับทรัพย์สินของผู้รับบริการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสามารถอธิบายได้ว่าหากงบประมาณที่จัดสรรเพียงพอต่อความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรม ก็จะส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของโครงการ นอกจากนี้การให้หนังสือเรียนทำให้นักเรียนไม่สามารถจดบันทึกลงไปได้ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการจดจำของนักเรียน และมีปัญหาเรื่องความทันสมัยของเนื้อหาวิชาที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่รัฐบาลจะต้องทำนโยบายสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อแก้ไข และหาข้อสรุปที่เหมาะสมต่อไป

การพัฒนานโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ถึงแม้จะไม่ได้ฟรีทั้งหมด แต่ก็ต้องยอมรับว่า นโยบายเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาลนี้ ได้มีส่วนแบ่งเบาภาระผู้ปกครองเป็นจำนวนมาก ถ้ามองอย่างรอบด้าน จะพบว่านโยบายนี้จะเป็นก้าวที่สำคัญที่ก่อให้เกิดมาตรการอื่นๆ ตามมาได้แก่ การสร้างโอกาสทางการศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นธรรม เด็กไทยได้เข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และยังมีก้าวสำคัญอื่นๆ อีกต่อไป ที่เชื่อว่ารัฐบาลก็ให้ความสำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันคือการขยายผลเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการปฏิรูปเรื่องการเรียนรู้ การสอน การพัฒนาศักยภาพของครู และการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการสอน ฯลฯ เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับปรับปรุงใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงของการศึกษาในปัจจุบันจึงมีความหวังว่าในอีก 15-20 ปีข้างหน้า การศึกษาของไทยต้องเปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นอยู่เช่นนี้ เพราะอย่างน้อยที่สุด คนไทยส่วนใหญ่จะสามารถอ่านออกเขียนได้ และมีโอกาสที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้น รู้เท่าทันคนมากขึ้น มีภูมิคุ้มกันต่อสังคมและสามารถประกอบตนให้อยู่ในสังคมที่สลับซับซ้อนได้ดีกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

สามารถนำผลที่ได้ไปใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นถึงกรอบแนวทาง และเป้าหมายการดำเนินงานตามนโยบาย รวมถึงโครงการกิจกรรมสำคัญ งบประมาณ และหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และยังสามารถเปรียบเทียบผลงานของแต่ละรัฐบาลซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาการรับรู้ ความเห็นและความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการดำเนินโครงการให้ประสบผลสำเร็จและใช้เป็นนโยบายด้านการศึกษาของประเทศไทยอย่างยั่งยืน

2.2 ควรทำการศึกษาการรับรู้ ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกฝ่าย เช่น หน่วยงานทางการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียน ผู้ปกครอง นักเรียนและประชาชนทั่วไป เป็นต้น

2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจเจาะลึกประเด็นที่ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุที่แน่ชัดของปัญหาที่เกิดขึ้นและนำมาปรับปรุงพัฒนาขั้นตอนการดำเนินโครงการให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถเข้าใจแนวปฏิบัติได้ตรงกัน

เอกสารอ้างอิง

- กัมพล เครือวัฒนเวช. (2547). *การบริหารงานตามนโยบายรัฐบาลของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) : ศึกษากรณีโครงการ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. ปรินุณยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร-มหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.*
- จำลอง วุฒิธรรม และ ดร.รุ่งนภา ตั้งจิตเรเจริญกุล. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กกลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีรั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. *วารสารวิจัย มสศ ฉบับพิเศษ(2) ตุลาคม - ธันวาคม 2552.*
- ชัยชนะ ใจแก้ว และวรรณวิภา จัตุชัย. (2549). *ทรรศนะของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนวรราชาทินัดดามาตุวิทยา. วารสารวิจัย มสศ. ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2549.*
- บทความการศึกษา. (2553). [Online]. สืบค้นจาก: <http://www.student.chula.ac.th/~49447199/Related%20word.htm>. เมื่อวันที่ [2010 กรกฎาคม, 29].
- ผุดพ่อง ตรีบุปผา. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณภาพของการบริการและความภักดีต่อการบริการ. ปรินุณยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (การโฆษณา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. *ราชกิจจานุเบกษา. (24 สิงหาคม 2550).*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.*
- สิริรัฐ สุกันธา. (2552). *การประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัย มสศ. ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2552.*
- Oskamp, S. (1977). *Attitude and Opinion*. New Jersey : Prentice-Hall inc.
- Atkinson Roger. (1999). Project Management : Cost, Time and Quality, Two Best Guesses and a Phenomenon, ItsTime to Accept Other Success Criteria. *International Journal of Project Management*. Volume 17, Issue 6, December 1999, Pages 337-342.
- Stephen J. Ball. (1997). Policy Sociology and Critical Social Research : a personal review of recent education policy and policy research. *British Educational Research Journal*, Volume 23, Issue 3 June 1997, pages 257 - 274.

ผู้เขียน

นางสาวมุกดา สร้อยเพชร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

e-mail: newjersey.gt@gmail.com